

HUN
REN

Állat-ember interakciók etikai kérdései

FEBRUÁR 5.
11:00

Grand
Café

ÁLLAT-EMBER INTERAKCIÓK ETIKAI KÉRDÉSEI

GRAND CAFÉ Szeged
2025. FEBRUÁR 5.

PROGRAM- ÉS ABSZTRAKTFÜZET

Szerkesztő:

Tari Gergely

Szervező intézetek:

HUN-REN BTK Filozófiai Intézet
MTA Lendület Értékek és Tudomány Kutatócsoport

*

Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Kar
MAGATARTÁSTUDOMÁNYI INTÉZET

A rendezvény helyszíne:

GRAND CAFÉ SZEGED
6720 Szeged, Deák Ferenc u. 18.
Moziterem

A konferenciát online is lehet majd követni az alábbi elérhetőségen:

I. TUDOMÁNYOS PROGRAM

11:00–11:05 *Tari Gergely* (SZTE, HUN-REN)
Bevezető gondolatok

I. FILMVEVITÉS ÉS KEREKASZTAL BESZÉLGETÉS

11:10–12:45 **Hiányzol Marius** (Becz Péter)
László Borbála (DE), *Bene Adrián* (PTE), *Babocsay Gergely* (MTM)
(moderál: *Tari Gergely* (SZTE))

12:45–13:00 KÁVÉSZÜNET

II. A TÁRSÁLLATTARTÁS FILOZÓFIAI ÉS ANTROPOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁI

13:00–13:20 *Csonka Liberta* (PTE)
A társállattartás, mint filozófiai életforma etikai vizsgálata

13:20–13:40 *Kiss Kata Dóra* (BCE) és *Udvari Orsolya* (PTE)
A társállatok tartásának etikai, társadalmi és gazdasági kihívásai a késő kapitalizmusban

13:40–14:00 *Wolfgang A. Grabow* (SZTE)
Kapcsolódás velük, általuk? – Non-humán állatok, spirituális élmények es normatív humanizmus

14:00–14:20 *Bene Adrián* (PTE)
A nézőpont, az empátiás kapcsolódás és a kölcsönösség kérdései az állati méltósággal kapcsolatban

14:20–14:40 *Nemes László* (SE)
Ember és állat viszonya a kihálás tanulmányokban

14:40–15:00 *Ruzsík Vivien* (SZTE)
A peszketárius Platón

15:00–15:15 KÁVÉSZÜNET

III. TUDÁS, GYÓGYÍTÁS, FELELŐSSÉG

15:15–15:35 *Lovas Kiss Antal* (DE)
A kutyával végzett intervenciók mint a posztantropocentrikus kapcsolat lehetőségei

I. TUDOMÁNYOS PROGRAM

- 15:35–15:55 *Babocsay Gergely* (MTM)
Túlhaladottak-e a természettudományi gyűjtemények? Tudományos és etikai megfontolások
- 15:55–16:15 *Szentpétery Zselyke*
Állatok – Etika – Eutanázia. Hogyan lássunk tisztán?
- 16:15–16:35 *Laki Beáta* (PTE)
Képzlet és valóság: Az ember-állat kapcsolatok hatása az ember-robot együttműködésekre etikai perspektívából
- 16:35–16:55 *Metz-Ruszkai Szilvia*
Etikai döntéshozatali modellek alkalmazásának lehetőségei és korlátai az állatorvostudományban

IV. AZ ÁLLATOK MŰVÉSZETI MEGJELENÍTÉSE – ESZTÉTIKAI, ETIKAI, VALLÁSTUDOMÁNYI PERSPEKTÍVÁK

- 17:00–17:20 *László Borbála* (DE)
A gyászolható állat: Fajok közötti thanato-politika és etika Angie Chen *This Darling Life* című filmjében
- 17:20–17:40 *Nagy Fruzsina* (ÓE)
Alakváltozástól az önmaga-létig: antik és kortárs, természetes és mesterséges metamorfózis-történetek
- 17:40–18:00 *Szilárdi Réka* (SZTE)
Az ember kényelmére? - Vallási világképektől a környezeti etikáig
- 18:00–18:20 *Kovács Katalin* (SZTE)
Rokokó macskaábrázolás a francia festészetben és irodalomban
- 18:20–18:40 *Fenyővári Bernadett* (SZTE)
Disztópiópikus jövőkép – A xenotranszplantáció fejlődésének vizsgálata Margaret Atwood *MaddAddam* trilógiája alapján
- 18:40–18:45 A KONFERENCIA ZÁRÁSA

ELŐADÁS ÖSSZEFOGLALÓK

II. A TÁRSÁLLATTARTÁS FILOZÓFIAI ÉS ANTROPOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁI

A társállattartás mint filozófiai életforma etikai vizsgálata

Csonka Liberta

Filozófiai Doktori Iskola, PTE KPVK

A filozófia és az etika jelenleg elsősorban a tudomány területén értelmezett diszciplínák. Előadásomban a tudományos felfogásban kevésbé reprezentált forma felől közelítem meg a filozófiát és az etikát, a művészettel való kapcsolatukat vizsgálom, melyet Pierre Hadot filozófiai életformának nevez, vagy másként életművészetként (*ars vitae*) is ismert. A filozófiát performatív aktusként értelmezve, melynek csupán részeredménye lehet az elméleti tudás, lehetőségem nyílik olyan szempontok vizsgálatára is, melyek a filozófiában és az etikában manapság még újdonságnak számítanak; a XXI. századi társállattartó életmód tükrében vizsgálom azt a kérdést: “Hogyan értelmezhető etikai álláspontként az az életforma, amely során két különböző létforma, ember és állat harmonikus együttélése valósul meg?”.

II. A TÁRSÁLLATTARTÁS FILOZÓFIAI ÉS ANTROPOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁI

A társállatok tartásának etikai, társadalmi és gazdasági kihívásai a késő kapitalizmusban

Udvári Orsolya

PhD-hallgató, Szociológia Doktori Program,
Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest

Kiss Kata Dóra

Doktorvárományos, Pszichológia Doktori Iskola,
Elméleti Pszichoanalízis Program, Pécsi Tudományegyetem, Pécs

A jelenkori kapitalista társadalmakban a közösségek háttérbeszorulása, ezzel párhuzamosan pedig az elmagányosodás jelensége figyelhető meg, miközben az atomizálódó individuumok igénye a kapcsolódásra továbbra is megmarad. Előadásunk ezt az igényt a nagyvárosi állattartás perspektívájából vizsgálja Donna Haraway társállat (2003) fogalmán, valamint Shir-Vertesh flexible personhood (2012) koncepcióján keresztül, bemutatva, hogyan válaszolnak a társállatok az elidegenedés kihívásaira, miközben azok tartása továbbra is illeszkedik az elmagányosodást előhívó kapitalista fogyasztási logikába. A társállatok szerepe kettős: a velük fenntartott szoros viszony egyfajta felforgatása a modernitás klasszikus társadalmi szerepeinek és kívánatos családmmodelljének, mivel újfajta érzelmi és szociális kötődéseket indukálnak (Haraway, 2003; Cudworth, 2011). Ugyanakkor e kapcsolatok jelentős etikai kérdéseket is felvetnek, például az állatok tárgyiasításával és emberközpontú szerepbe kényszerítésével kapcsolatban. Ezzel párhuzamosan azonban maga a társállattartás és annak módzatai a kapitalista gazdasági feltételekben gyökereznek (Nibert, 2013). Ennek illusztrációjaként az előadás olyan mindennapi jelenségeket hoz példának, mint a kisállatok köré épült iparágak (pl. állatledel, kiegészítők, foglalkozások) és az állattartók új típusú közösségei (pl. Facebook-csoportok, kutyás események) (Franklin, 2007). Az előadás ezzel hangsúlyozza a társállattartás kétarcúságát, a gazdaság kiszolgálásának és az azzal szembeni ellenállás lehetőségének eszközeként, új megvilágításba helyezve az ember-állat kapcsolatok társadalmi, gazdasági és etikai jelentőségét.

II. A TÁRSÁLLATTARTÁS FILOZÓFIAI ÉS ANTROPOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁI

Kapcsolódás Velük, általuk? Non-humán állatok, spirituális élmények és normatív humanizmus

Gabrow A. Wolfgang
Szegedi Tudományegyetem

The presentation will give a summary of the theoretical backgrounds and the surveying setup of a small scale research, currently undertaken in the context of an MA thesis at the department of Religious Studies at the University of Szeged. The author undertakes an exploration of the following key hypotheses:

- * Spiritual experiences can promote achieving relatedness and connecting with the transcendent.
- * Animals can support the induction of spiritual experiences.
- * The impact of spiritual experiences has relevance to individual human behavior in society.

Proposing a chain of thought starting at Spengler, Evola and Fromm extending to Otto, James and Hardy the author investigates to what extent there might be reason to further investigate whether a substantial change in the current status quo of human-animal relations in Western societies could be considered beneficial for establishing what Fromm calls a sane society.

Applying the mysticism scale (Hood) extended with items for the categorization of experiences (Yaden & Newberg) the author conducts a qualitative survey of animal-welfare workers and a control group to investigate whether working for or spending time in the proximity of animals can be considered connected to spiritual experiences - and whether such experiences (if attained) foster change in individuals' behaviour in society.

Keywords: spiritual experience, mystical experience, peak experience, mysticism, non-human animals, animals, human-animal relations, normative humanism, sane society, M-Scale, Mysticism Scale, MEQ-30

A nézőpont, az empátiás kapcsolódás és a kölcsönösség kérdései az állati méltósággal kapcsolatban

Bene Adrián

Pécsi Tudományegyetem

Az emberi méltóság mintájára tételezett állati méltóság fogalma számos elméleti problémát vet fel. Az előadás ismeretelméleti, etikai és etológiai szempontok mentén vázol fel ezek közül néhányat, a méltóság, az önrendelkezési jog és az instrumentalizálás etikai helytelenítése középpontba állításával, a nem tápláléklánchoz kapcsolódó ember-állat (és különböző fajok közötti állat-állat) interakciók vonatkozásában. Az empátiás kapcsolódás feltételezi, hogy a másikat magunkhoz hasonlóan élő, érző, szándékokkal rendelkező lénynek tekintjük. Amennyiben ez érvényes az állatok irányában (nem pedig automatáknak tekintjük őket, Descartes módjára), akkor ugyanúgy alapját képezi a másik tiszteletének, másságában értékesként való elfogadásának, a nézőpont részleges felvételének, valamint az együttérzés lehetőségének. Teljes nézőpontfelvétel és megértés emberek között sem lehetséges, a többé-kevésbé helyes szándéktulajdonítás és érzelemfelismerés azonban elégséges alap az együttműködéshez, a (részben intuitív) beleérzéshez és az együttérzéshez. A testi, kognitív, életformabeli eltérések ellenére ez érvényes az emberek és (egyes) állatfajok egyedei közötti viszonyra is (minden faj esetében feltételezve az egyéni sajátosságok eltéréseit). Az ezzel kapcsolatos hagyományos szkeptikus ismeretelméleti érveket részben cáfolják az etológiai megfigyelések. Kérdés, hogy ez az ember részéről működik csak, köszönhetően fejlettebb intelligenciájának, és ez esetben az állati méltóság is egyoldalú, antropocentrikus kivetítés, emberi konstrukció csupán. Álláspontom szerint az állati méltóság fogalma a kölcsönös empátiás viszonyulás lehetőségének igazolása révén alapozható meg. Az etológusok számos megfigyelése (leginkább, de nem kizárólag főemlősökkel kapcsolatban) alátámasztja az állati empátia (nézőpontfelvétel) működését az ember irányában, beleértve a játék és az önzetlen segítség eseteit. Gondolatmenemben az így megalapozott állati méltóság képezi az etikai kiindulópontját az állatok kínzása, látványossággá tétele, kizsákmányolása elítélésének, mivel ezek a méltóságtól fosztanak meg (minden érintettet).

II. A TÁRSÁLLATTARTÁS FILOZÓFIAI ÉS ANTROPOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁI

Ember és állat viszonya a kihalás tanulmányokban

Nemes László

Semmelweis Egyetem, Magatartástudományi Intézet
Tomori Pál Főiskola, Bölcsészettudományi Tanszék
nemeslal@hotmail.com

Korunk kultúráját nagyban beárnyékolja a természet állapotának hanyatlásából, a biodiverzitás csökkenéséből és a fajok rohamos kihalásából eredő tapasztalat. Sokan úgy tekintenek ezekre a kérdésekre, mint amik a biológia, az ökológia és a vadgazdálkodás hatáskörébe tartoznak. Különösen az antropocén korszak felismeréseinek tükrében azonban egyre erősödik az a belátás, miszerint a természet állapota nem választható el az ember-természet, valamint az ember-állat kapcsolat folytonosan változó mintázataitól. A humán és bölcséleti tudományok így egyre inkább felismert szerepet kapnak a kihalással kapcsolatos aggodalmak és megoldási lehetőségek mérlegelésében. Ennek belátásaként jött létre az elmúlt években az ún. kihalás tanulmányok (extinction studies) nevű interdiszciplináris terület, azzal a szándékkal, hogy a fajok és ökoszisztémák értékét és megőrzésük, visszaállításuk jelentőségét normatív módon értelmezzék, a tág kulturális kontextus bevonásával. Az így értett biokulturális etika (Ricardo Rozzi kifejezésével élve) az ökológiai problémákat és a kihalások folyamatát nem pusztán biológiai jelenségként értelmezi, hanem a szintén sérülékeny emberi kulturális mintázatokkal, hagyományokkal összefüggésben. Előadásomban a kihalás tanulmányok fő irányzatait, illetve a biokulturális etika alapjait mutatom be a biológiai fajok, elsősorban állatok és az emberi kultúrák közötti szerves kapcsolat perspektívájából.

II. A TÁRSÁLLATTARTÁS FILOZÓFIAI ÉS ANTROPOLÓGIAI PERSPEKTÍVÁI

A peszketárius Platón

Ruzsík Vivien

A platóni mértékletesség a táplálkozási alapelveket sem hagyja érintetlenül – e tény mintha feledésbe merülne, holott az antikvitás egyik legnagyobb filozófusa részletesen kifejti erre vonatkozó nézeteit Állam című dialógusában. Bár e nagyszerű gondolkodó hangsúlya az emberen van, étkezésre irányuló bölcselete – amely magán viseli a püthagoreusok szigorú szabályainak hatását – óhatatlanul felvet állatetikai kérdéseket is. Korunk – száműzve a mértékletességet, piedesztálra emelve a fogyasztást – a bőséget és a változatosságot hirdeti, nem törődve azzal, hogy az étel maga is élőlény volt. Előadásomban e két szemléletet, a platóni mértékletességet és századunk mértéktelenségét kívánom szembeállítani.

A kutyával végzett intervenciók mint a posztantropocentrikus kapcsolat lehetőségei

Lovas Kiss Antal
Debreceni Egyetem

A nyugati kultúrákban emberközpontú szemlélettel közelítünk a környezetünkhöz. Azonban az ökológiai krízis felé sodródó világunkban ez egyre kevésbé lesz tartható hozzáállás, mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy a környezetünkhöz való viszonyunk terén is szemléletváltásra van szükség. Az új helyzet olyan posztantropocentrikus kapcsolatok kialakítását igényli, amelyek a többféle létező és a közöttük lévő interakciók értékelésére helyezi a hangsúlyt.

Előadásomban egyetlen szűk terület, a kutyával végzett intervenciók lehetőségeit gyakorlati példák és kutatási eredmények segítségével értelmezem. Arra igyekszem válasz keresni, hogy a segítő és a terápiás kutyák gazdáikhoz és a kliensekhez fűződő viszonya értelmezhető-e posztantropocentrikus kapcsolatként? A kutyával végzett intervenciók segítő és terápiás célokat szolgálnak, hatásuk nagyrészt az ember és az állat között kialakuló kapcsolatból erednek. Ez a kapcsolat sok szempontból ellentmond a hagyományos antropocentrikus szemléletnek, mert fokozott szerepet kap a kölcsönösség, az empátia és a felelősség kérdése. A kutyával végzett intervenciókban az állat nem pusztán eszköz, hanem aktív résztvevő, jelenléte, viselkedése, reakciói jelentős befolyással bírhatnak. Ez az új horizontális viszony előrevetítheti a humán identitás dekonstrukcióját, ahol az emberi és állati fogalom merev határai elmosódnak és ez értelmezésem szerint egy sajátos posztantropocentrikus kapcsolat kialakulását kínálja.

Túlhaladottak-e a természettudományi gyűjtemények? Tudományos és etikai megfontolások

Babocsay Gergely

Magyar Természettudományi Múzeum Mátra Múzeuma,
H-3200 Gyöngyös, Kossuth Lajos utca 40.
gergely.babocsay@gmail.com

A világ több mint 1000 természettudományi múzeuma 2,5 milliárdnyi biológiai és kőzettani példányt őriz. E megismételhetetlen kutatási infrastruktúrák által a biodiverzitás tanulmányozható. A gyűjtemény-gyarapítás állatok életének kioltásával jár. A preparátumok hatalmas száma indulatokat vált ki, különösen tetszetős állatok esetében. Mindez részben kiváltható friss tetemek gyűjtésével, de az ebből fakadó adattorzulás csökkenti a gyűjtemények tudományos értékét. Fontos etikai kérdés a példányok életének humánus kioltása, amely tekintetben születnek megnyugtató gyakorlatok. Mivel a fizikai példányok nem helyettesíthetők, ellenben a modern technológiákkal egyre jobban megszólaltathatóak, gyűjtemény-gyarapításra továbbra is szükség van az etikai megfontolások szem előtt tartásával. A konfliktusok csökkenthetők a gyűjtemények természetvédelmi hasznosságának hangsúlyozásával.

Állatok – Etika – Eutanázia. Hogyan lássunk tisztán?

Szentpétery Zselyke

Az állatok eutanáziájának megértéséhez és felelősségteljes átgondolásához érdemes a felmerülő helyzetekből kiindulni. Valószínűleg mindenki számára ismert akár saját tapasztalatból, akár csak külső szemlélőként az a helyzet, amikor egy kedvtelésből tartott állat (mai nevén társállat) elérkezik egy olyan állapotba, amikor a továbbiakban nem biztosítható a számára szenvedésmentes és méltó élet. A második, a veszélyes, emberre és/vagy másik állatra támadó egyedek problémája. A harmadik az állományszabályozás kérdése. Az előadásban arra keressük a választ, hogy mi a helyes a társadalom részéről ezekben az esetekben.

Képzület és valóság: Az ember-állat kapcsolatok hatása az ember-robot együttműködésekre etikai perspektívából

Dr. Laki Beáta

PTE ÁOK Magatartástudományi Intézet
beata.laki@aok.pte.hu, laki.beata@gmail.com

Az ember-állat kapcsolatok mélyebb etikai vonatkozásai – mint a gondoskodás, felelősség, vagy éppen a hatalmi viszonyok kérdése – fontos párhuzamokat kínálnak az ember-robot interakciók megértéséhez. Az előadás etikai szempontból vizsgálja, hogyan alakíthatják az állatokhoz fűződő érzelmi és morális mintázatok a robotokkal való együttműködés kereteit. Kiemelt figyelmet kapnak az empátia és antropomorfizáció szerepe, a technológiai felelősség határai, valamint az a kérdés, hogy a robotok iránti viselkedés miként tükrözheti vagy torzíthatja az etikai normáinkat. Az elemzés célja az etikai dilemmák feltárása és az ember-robot együttműködés fenntartható alapelveinek kidolgozása.

Etikai döntéshozatali modellek alkalmazásának lehetőségei és korlátai az állatorvostudományban

Metz-Ruszkai Szilvia

Egy gyakorló állatorvos munkája során számos etikai dilemmával találja szemben magát. Ilyen az eutanázia, az új technológiák alkalmazása vagy akár csak az a konfliktus, ami az állat érdeke és az állat tartójának érdeke között feszül. Ezért előadásomban két olyan etikai döntéshozatali modellt fogok részletesen bemutatni és az állatorvosi szakmára vonatkoztatni, amelyeket hasonló területen már sikerrel alkalmaznak. Az egyik az úgy nevezett 4 kvadráns módszer, amelyet a humán orvostudományban alkalmaznak, a másik pedig az etikai mátrix, amelyet a biotechnológia területén használnak. Az etikai mátrix állatorvosi alkalmazására már van néhány konkrét eset, amelyek így precedensként is szolgálhatnak a jövőbeni etikai diskurzusok lefolytatásához. Előadásom célja, hogy rávilágítsak az etikai nehézségekre az állatorvostudományon belül, továbbá két olyan etikai döntéshozatali modell alkalmazását javaslom e területen, ami segítheti az állatorvosokat abban, hogy etikai szempontból is megfelelő döntést hozzanak a vitás ügyekben.

Kulcsszavak: bioetika, etikai mátrix, 4 kvadráns módszer, állatetika, állatorvosi etika.

**A gyászolható állat: Fajok közötti thanato-politika és etika
Angie Chen *This Darling Life* című filmjében**

László Borbála

PhD hallgató, Debreceni Egyetem

A nyugati filozófia történetében az egyik olyan szempont, amely konceptuálisan elválasztja az embereket az állatoktól – ergo az egyik fogaskerék Agamben antropológiai gépezetében – az a nézet, miszerint egyedül az emberek vannak tudatában halandó létüknek, s ezért képesek „valóban” meghalni, míg az állat egyszerűen „kimúlik” (Ist. pl. Heidegger; Bataille). Az évek során ez a felfogás összefonódott azzal – az eredetileg keresztény – elgondolással, mely szerint egyedül az ember rendelkezik halhatatlan lélekkel, képes átlépni a túlvilágba, s ezáltal méltó az összetett búcsúztatási szertartásra és a gyászra. Ahogy azt többek között Akira Mizuta Lippit megjegyezte, az ún. „halhatatlan” állat ideológiájának „messzemenő és gyilkos következményei vannak”: a valóságban legitimálja az állatokkal való kegyetlen bánásmódot, míg az ábrázolásokban az állat – érdekes módon kiváltképp a kutya – halálát jelentéktelen, következmények nélküli eseménnyé teszi. Előadásomban a hongkongi filmrendező Angie Chen *This Darling Life* (2008) című dokumentumfilmjét vizsgálom, amely buddhista állattemetéseket és a gazdák gyászélményeit bemutatva egy olyan fajok közötti gyászpolitikát és etikát vázol, amely megkérdőjelezi a „halhatatlan” és gyászolható állatról kialakult nyugati ideológiákat. A film továbbá eltér attól a mainstream ábrázolási gyakorlattól is, amely a kutya halálát drámai fordulatként, az emberi lét szimbolikus jelzőjeként, vagy szórakoztató látványosságként használja, s ezáltal megerősíti azt a felfogást, miszerint az állat halála önmagában súlytalan.

IV. AZ ÁLLATOK MŰVÉSZETI MEGJELENÍTÉSE – ESZTÉTIKAI, ETIKAI, VALLÁSTUDOMÁNYI PERSPEKTÍVÁK

Alakváltozástól az önmaga-létig: antik és kortárs, természetes és mesterséges metamorfózis-történetek

Nagy Fruzsina
Óbudai Egyetem

Világunk átlényegülések sorozata, minden ami él, folyamatos „mozgásban van, és semmi sem marad változatlan.” Átváltozás nélkül önmagunkról és a hitünkről való gondolkodás is elképzelhetetlen lenne. Gyakran visszatérő toposz, amikor az ember maga az átalakulás tárgya, amely öltöhet növényi, tárgyi, vagy – a mi szempontunkból releváns – állati jegyeket. Minden metamorfózis történet közös eleme a határ(vonal) kérdése, ami elindítja és láthatóvá teszi a formálódás folyamatát. Jelen előadás az „elállatiasodás” negatív és pozitív változataival foglalkozik a művészetekben, hogy mi az, ami elválasztja a két viselkedés- és létformát egymástól, mitől lesz az egyik veszteség, míg a másik lehetőség ugyanazon esemény kapcsán. A vizsgált kérdés megközelítéséhez a légy és a teknős különböző ábrázolásait tekintjük át az irodalmi és festészeti hagyományban, különös figyelmet szentelve az antikvitásból Aiszóposz meséinek, a reneszánszból Giovanni Santi Fájdalmas Krisztusának, míg a kortársak közül Jackie Kay Shell című elbeszélésének.

**Az ember kényelmére?
Vallási világeképektől a környezeti etikáig**

Szilárdi Réka

Az utóbbi évtizedekben a környezeti krízisek kapcsán felmerülő problémakörök jól látható kihívások elé állították és állítják a tradicionális, monoteista teológiai gondolkodásmódokat. E kérdés egyik gyújtópontja Lynn White 1967-ben megjelenő, Ökológiai válságunk történeti gyökerei című tanulmánya volt, amely az antropocentrikus világszemlélet problémafókuszát éppen e vallási megalapozottságban látta. Az előadás ezért ennek megfelelően – néhány általános kérdés megvilágítását követően – elsősorban a nyugati monoteista világeképek emberközpontúságát teszi a vizsgálat tárgyává, elsősorban abból a nézőpontból, hogy miképpen válik szükségessé az etikai újragondolás az olyan kozmológiai modellek teológiai érvelésében, amelyekben a fizikai világ az ember kényelmére rendeltetett.

**Macskaábrázolás
a francia rokokó festészetben és irodalomban**

Kovács Katalin
SZTE BTK Francia Tanszék

Az előadás célja annak bemutatása, hogyan ábrázolták a macskát a francia rokokó festészetben és irodalomban. A macska szelíd háziállat, ugyanakkor ragadozó vadállat is: ezzel magyarázható ambivalens megjelenítése az irodalmi szövegekben és a festményeken. Azt vizsgáljuk, hogy ez a ketősség megjelenik-e a Watteau, Boucher és Fragonard festményein, valamint Paradis de Moncrif 1727-es, *Histoire des chats* című írásában. Áttekintjük a macskához fűződő szimbolikus jelentéstartalmakat, ismertetjük Moncrif írásának főbb gondolatait, majd rátérünk a XVIII. század első felében született francia festmények elemzésére. Az ismert francia rokokó festők alkotásai mellett Jean-Baptiste Oudry néhány művét is elemezzük. Az ő képein ugyanis – az említett festők zsánerképeitől eltérően – az állatok a főszereplők: azt ábrázolja, hogyan látják a világot az állatok.

Kulcsszavak: macskaábrázolás, Paradis de Moncrif, Watteau, Boucher, Fragonard, Oudry

**Disztópiópikus jövőkép
A xenotranszplantáció fejlődésének vizsgálata
Margaret Atwood MaddAddam trilógiája alapján**

Fenyővári Bernadett
Szegedi Tudományegyetem

Margaret Atwood a MaddAddam trilógia első részében egy olyan disztópiikus világot tár elénk, melyben a társadalmi szegregáció következtében a különböző szociális helyzetben lévő emberek egymástól teljesen elkülönítve élnek. A kutatásokkal, fejlesztésekkel és befektetésekkel foglalkozó cégek saját, fallal elkülönített és szigorúan őrzött kampuszokat hoztak létre, melyek a privilegizált réteg számára biztosítanak lakhatást, oktatást és munkát. Az egyik ilyen laboratórium fejlesztése az úgynevezett gömböc, mely olyan génmódosított sertés, amely kilökődésmentesen beültethető, humán szövetekből álló szervek széles választékát képes növesztetni.

Már a trilógia első része, a Guvat és Gazella című könyv is több bioetikai területtel foglalkozik, előadásomban elsősorban a xenotranszplantációt érintő kérdéseket ismertetem, mely számos izgalmas gondolatot és vitalehetőséget rejt magában. Néhány különös történeti példa bemutatásán keresztül szeretném szemléltetni, hogy a regényben található világ nem is olyan távoli és elképzelhetetlen. Ezenfelül a kortárs diskurzus legizgalmasabb kérdéseit igyekszem felvillantani, többek között, hogy milyen feltételek mentén kísérletezhetünk állatokon? Hol húzódik a határ az állatok használatában? Szabad-e állati szerveket emberbe átültetni és egyáltalán etikus-e emberi géneket állatokba bejuttatni vagy fordítva?

Kiadja:
SZTE SZAOK MAGATARTÁSTUDOMÁNYI INTÉZET
Felelős kiadó:
Dr. Kelemen Oguz intézetvezető

